

HandläggareMats Larsson/Göran Höglund
Telefon: 508 301 00**Till**

Kyrkogårdsnämnden

Betänkande (SOU 2015:26) Begravningsclearing.**Svar på remiss****Förslag till beslut**

1. Kyrkogårdsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remiss om betänkandet (SOU 2015:26) Begravningsclearing.

Mats Larsson
Förvaltningschef**Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen och behandlats i förvaltningsgrupp 2015-06-02

Bakgrund

Den statliga utredningen har sett över systemet med reglering av kostnader vid gravsättning av avlidna som inte har varit folkbokförda inom en huvudmans förvaltningsområde, s.k. begravningsclearing.

Syftet har varit att förenkla systemet. I uppdraget har ingått att analysera vilka konsekvenser införandet av en enhetlig begravningsavgiftssats får för systemet med begravningsclearing och behovet av en förändrad reglering av kostnadsansvaret vid gravsättning.

Uppdraget har även rymt att analysera behovet av en förändrad reglering av kostnadsansvaret vid gravsättning för innehavare av enskilda begravningsplatser eller dem som, utan att vara huvudman, innehar och förvaltar en allmän begravningsplats.

Utredningens förslag påverkar i hög grad Stockholms stad då ett stort antal stockholmare väljer att gravsättas utanför Stockholm stads förvaltningsområde. Samtidigt väljer många icke-stockholmare att gravsättas på stadens begravningsplatser.

Vidare är några av de enskilda begravningsplatserna belägna i staden. Exempelvis Judiska församlingens begravningsplatser.

Dessutom förvaltar 12 av Svenska kyrkans församlingar i Stockholm allmänna begravningsplatser åt staden utan att vara huvudman för verksamheten och ges särskild ersättning för detta. Dessa ligger i huvudsak i innerstaden.

Sammanfattning

Förvaltningens uppfattning är att det nuvarande clearingsystemet haft många positiva effekter. Den enskildes valfrihet har stärkts. Den begravningshuvudman som byggt ut sin verksamhet, exempelvis anlagt nya gravkvarter eller nya gravskick, har haft tydliga ekonomiska incitament att driva en sådan utveckling.

Utredningen föreslår att clearingsystemet kan avskaffas. De kyrkliga huvudmännen kommer från år 2016 med tillämpning från år 2017 att ha en enhetlig begravningsavgift. Därmed kan de administrativa kostnaderna för att hantera nuvarande clearingsystem inom Svenska kyrkans församlingar minskas.

Kyrkogårdsförvaltningen har, liksom Tranås kommun, framfört önskemål till utredaren att få bibehålla nuvarande clearingsystem i det fall de kommunala huvudmännen inte inlemmas i systemet med en enhetlig begravningsavgiftssats.

På längre sikt finns en risk att begravningshuvudmännen endast planerar för sina egna behov när begravningsclearingen avskaffas. Den enskildes valfrihet kan komma att begränsas. De administrativa kostnaderna för att hantera clearingfakturor mellan huvudmännen får i ett sådant perspektiv ses som acceptabla.

När det gäller utökad ersättning till de enskilda begravningshuvudmännen eller dem inom Svenska kyrkan som, utan att vara huvudman, innehar och förvaltar en allmän begravningsplats, ställer sig förvaltningen i huvudsak positiv till utredarens förslag.

Judiska församlingen har under flera tillfällen uppvaktat staden i frågan. Gällande lagstiftning har dock inte möjliggjort för staden att utge annan ersättning än den av Kammarkollegiet fastställd clearingersättning.

Utredarens förslag innebär en engångsersättning på preliminärt 22 500 kr i de fall gravsättning sker i grav med bestämd gravplats, exempelvis kistgrav, urngrav, askgravplats och urngrav i kolumbarium. Gravsättning i grav utan bestämd gravplats ges 900 kronor i engångsersättning exempelvis minneslund, askgravlund.

Förvaltningen anser att utredaren i ambitionen att förenkla ersättningsmodellen gått ett steg för långt. Kostnaden för huvudmannen att hålla en kistgrav är betydligt högre än för exempelvis en urngrav. Förvaltningen ser gärna en konstruktion där kistgravar ges ett högre ersättningsbelopp och urngravar/askgravplatser ges ett lägre. Det skulle ge judiska församlingen och katolska församlingen ytterligare kostnadstäckning då kistgravsättningar är det vanligaste gravskicket hos dessa enskilda huvudmän.

Utredaren antyder att Svenska kyrkans församlingar i Stockholm kommer att överkompenseras med den föreslagna ersättningsmodellen. Förvaltningen delar den uppfattningen. Skulle utredningens förslag bli riksdagens beslut kommer förvaltningen därför att inleda en dialog med Svenska kyrkan i frågan. Nuvarande ersättning på 11 mnkr per år (utöver clearing) för kostnader för att fullgöra myndighetsuppgifter, skötsel av begravningsplatsens allmänna ytor, tillsyn av gravanordningar och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla gravanläggningar kan komma att reduceras.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att utredningens förslag sammantaget ger nämnden en merkostnad på ca 5 mnkr per år. Detta på grund av ökade kostnader för ersättning till de enskilda begravningshuvudmännen och ökade kostnader till de 12 församlingarna inom Svenska kyrkan.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen konstaterar inledningsvis att den aktuella utredningen är informativ och välgjord även om förvaltningen inte delar alla dess slutsatser.

Många människor önskar inte bli begravda på den plats där de är folkbokförda, utan på en annan plats som de känner större samhörighet med. Gravsättning kan i sådana fall komma att ske på en annan ort än den avlidnes hemort.

Statistik från år 2013 visar att i Stockholms stad avled detta år 6 572 personer varav staden gravsatte 5 831. Av de gravsatta var 2 383 från en annan huvudmans förvaltningsområde. Detta innebär att 3 124 personer folkbokförda i Stockholms stad gravsattes någon annanstans.

Ett system med en obligatorisk och rikstäckande clearing trädde i kraft den 1 januari 2000. Systemet hanterar de fall när gravsättning sker på en annan ort än på den avlidnes hemort och innebär att den huvudman som utför gravsättningen har rätt till ersättning för detta och vissa andra tjänster av huvudmannen på den avlidnes hemort. Denna reglering av kostnader mellan huvudmännen kallas begravningsclearing.

Rätt till ersättning genom clearingsystemet har även en enskild begravningsplatsinnehavare eller den som innehar en allmän begravningsplats utan att vara huvudman om en sådan innehavare tillhandahållit gravsättning.

Regeringens utredare föreslår i betänkandet att clearingsystemet avskaffas. Eftersom de kyrkliga huvudmännen från 2016 med tillämpning från 2017 skall inlemmas i ett system med enhetlig begravningsavgift så anses clearing inte längre behövas mellan de kyrkliga huvudmännen.

Förvaltningen har viss förståelse för detta argument då de administrativa kostnaderna att hantera clearingsystemet upplevs som höga hos de kyrkliga huvudmännen.

Riksdagen har ännu inte beslutat om de kommunala huvudmännen Stockholms stad och Tranås kommun skall ingå i systemet med enhetlig begravningsavgift. Frågan är under beredning. Förslaget har mött mycket starkt motstånd från staden. Dels anser staden att förslaget strider mot det kommunala självstyret, dels är de ekonomiska konsekvenserna för Stockholm orimliga med en ”skattehöjning” från 7,5 öre till preliminärt 22 öre.

Kyrkogårdsförvaltningen har, liksom Tranås kommun, framfört önskemål till utredaren att få bibehålla nuvarande clearingsystem i

det fall de kommunala huvudmännen inte inlemmas i systemet med en enhetlig begravningsavgiftssats.

På längre sikt finns en risk att begravningshuvudmännen endast planerar för sina egna behov när begravningsclearingen avskaffats. Den enskildes valfrihet kan komma att begränsas. De administrativa kostnaderna för att hantera clearingfakturer mellan huvudmännen får i ett sådant perspektiv ses som acceptabla.

När det gäller stödet till de enskilda begravningshuvudmännen så ser förvaltningen positivt på utredarens förslag. Som framgår av utredningen finns i Stockholm sådana begravningsplatser hos den judiska församlingen, katolska församlingen och stiftelsen Stora Sköndal. Judiska församlingen i Stockholm har vid ett antal tillfällen uppvaktat stadens politiska ledning med budskapet att nuvarande ersättningssystem inte täcker kostnaderna för att driva begravningsverksamhet. Gällande lagstiftning har dock inte möjliggjort för staden att utge annan ersättning än den av Kammarkollegiet fastställda clearingersättningen.

Utredarens förslag innebär en engångsersättning på preliminärt 22 500 kr i de fall gravsättning sker i grav med bestämd gravplats, exempelvis kistgrav, urngrav, askgravplats och urngrav i kolumbarium. Gravsättning i grav utan bestämd gravplats ges 900 kronor i engångsersättning exempelvis minneslund, askgravlund.

Förvaltningen anser att ersättning för gravsättning i kistgrav underskattats i utredning medan kostnaderna för gravsättning i urngrav/askgravplats och kolumbarium överskattats. Förvaltningen anser att en justering av de föreslagna ersättningsnivåerna är nödvändig innan riksdagen beslutar i frågan.

Begravningstraditionen hos judiska och katolska församlingen är vanligtvis kistgravsättning. En revidering av ersättningsnivåerna enligt ovan skulle därför ytterligare gynna dessa församlingar.

I Stockholm finns det 12 församlingar inom Svenska kyrkan som förvaltar allmänna begravningsplatser utan att vara huvudman för begravningsverksamheten. Huvudmannen får enligt begravningslagen lämna ett skäligt bidrag till driften till den församling som är innehavare och vill behålla förvaltningen av sin begravningsplats. Huvudmannens anslag till församlingarna utgår från de kostnader församlingarna har för att förvalta sina begravningsplatser/kyrkogårdar. I detta ingår också underhåll av kulturhistoriska värden.

Nämnden ger de 12 av stadens församlingar som förvaltar allmän begravningsplats ersättning enligt två huvudprinciper:

- ersättning via clearingsystemet för de uppgifter som utförs i direkt samband med begravning, d v s upplåtelse av gravplats och gravsättning.
- ersättning för kostnader för att fullgöra myndighetsuppgifter, skötsel av begravningsplatsens allmänna ytor, tillsyn av gravanordningar och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla gravanläggningar.

För år 2015 har kyrkogårdsnämnden beslutat om följande qq

Rörligt bidrag motsvarande clearing	400 tkr
Extra anslag underhåll (trädvård, handikappanpassning etc.)	3 338 tkr
Adolf Fredriks församling	560 tkr
Domkyrkoförsamlingen	424 tkr
Engelbrekts församling	254 tkr
Farsta församling	298 tkr
Gustav Vasa församling	1 090 tkr
Hedvig Eleonora församling	280 tkr
Hägerstens församling	764 tkr
Högalids församling	672 tkr
Katarina församling	670 tkr
Maria Magdalena församling	454 tkr
S:t Johannes församling	688 tkr
Västermalms församling	1 108 tkr

Utredaren antyder att Svenska kyrkans församlingar i Stockholm kommer att överkompenseras med den föreslagna ersättningsmodellen. Förvaltningen delar den uppfattningen. Skulle utredningens förslag bli riksdagens beslut kommer förvaltningen därför att inleda en dialog med Svenska kyrkan i frågan om att minska den nuvarande ersättningen på sammanlagt 11 mnkr.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att utredningens förslag sammantaget ger nämnden en merkostnad på ca 5 mnkr per år.

Bilaga: Betänkande SOU 2015:26 Begravningsclearing, se länk <http://www.regeringen.se/contentassets/a236158f44e640feb029be0ce192ef1a/begravningsclearing-sou-201526>

SLUT